

Tidskriften

BÅGSKYTTE

Årgång: 55 NR 7 2002

Månadens reportage: Bertil Hissen Olsson

SVENSKA Officiellt organ för
BÅGSKYTTEFÖRBUNDET

Text: Mikael Svahn, Bild: Bertil Olsson

Bertil "Hissen" Olsson

Vägen till Kallinge norr om Ronneby började i grynningen den 30 maj 2002. Jag hade blivit inbjuden till Bertil Hissen Olsson och hans fru Inga-Lisa för att genomföra en intervju till månadens reportage. Dagen fylldes av uppfinningar, snillerika maskiner, datorer, gamla bågskyttefotografier, god mat samt medaljer och åter medaljer.

För att nämna några av alla hans bedrifter har han byggt en motorseglare på 4,5 ton, ett "hus" och två mindre husbilar. Han har designat och byggt, en UKV-antenn (SM7DVH) och den första svenska bågen på flera decennier.

Vill härmed tacka Bertil och Inga-Lisa för ett mycket trevlig möte och en orförglömlig inblick i Bertils 53-åriga bågskytteliv.

Efter badet på Valjehalvö

Bertil föddes 1931 i Sölvesborg och som 19 åring startade ett livslångt intresse, nämligen bågskytte.

Jag hade provat på en hel massa idrotter, börjar Bertil sin berättelse, det var löpning, höjdhopp, gevärsskytte m.m. Jag minns att jag blev tvåa i höjdhopp (1,68 m med saxstilen) på ett Godtemplarmästerskap någon gång 47-48. Den sedemera riksbekanta Svängsta-Svensson vann på 1,71 m. Han blev sedan den förste svensk som lyckades hoppa över 2 meter med den gamla saxstilen. Men det var först när Rickard Hansen och jag hade varit och badat på Valjehalvö och på hemvägen passerade ett gäng som sköt pilbåge. Med i sällskapet var Karl-Artur Fredriksson,

forts. på nästa sida...

Träning på Valjehelvö

Sölvesborgare och en av initiativtagarna till bildandet av Kristianstad bågskytteklubb. Jag och Rickard stod länge och tittade på, tillslut frågade Karl-Arthur om vi ville prova och visst ville vi det! Jag minns att jag bommade de första pilarna, vi stod på 15 meter. Jag frågade om de skulle skjuta nästa söndag också och det skulle dom, gissa om jag var där då!

Egen båge

På den tiden fanns inga "lånegrejer", berättar Bertil. Jag fick låna deras privata bågar och pilar

men till slut såg jag på dem att nu var det nog dags att köpa egen utrustning. Till min första båge fick jag låna pengar av min mor, fortsätter Bertil, jag jobbade på en elfirma och tjänade ca 50 öre i timmen, hualigen! bågen kostade nästan 100 kronor, det var en hel månadslön. På den tiden, minns Bertil, blev man inte fullbetald förrän efter 6 år i yrket. Den första bågen blev en SEEFAB G-båge och var gjord av stål, den såg ut som ett spjut och var den modell som Deutgen vann sina VM med. Den hade jag bara några månader sedan köpte jag en Centaur

stålbåge, även den tillverkad i Sandviken, oj vad fin den var!

1951 var vi några stycken som bildade Sölvesborgs BK och Rickard Hansen blev den förste att vinna Blekingeträffen (tävlingen arrangerades ända fram till för 5 år sedan).

I Lumpen

I det militära utbildades jag till mintekniker och var i Göteborg några månader. Självfallet tog jag med mig bågen och efter några telefonsamtal lyckades jag ta reda på vart Göteborgs bågskytteklubb tränade och begav mig dit. När jag stod där och tränade kom (Tage Ljungqvist) en av dåtidens landslagsskyttar fram och hjälpte mig med en "skjutteknisk felaktighet", det var att jag kupade draghandsen.

Jag muckade på våren efter 8 månader och i april 1951 fick jag mitt första pris vid en jaktävling i Björnstorp utanför Lund.

Hissen

Namnet hissen fick jag på yrkesskolan eftersom jag hela tiden fick hjälpa ut mina studiekamrater ur en hiss som de ideligen fick att stanna mellan två våningar genom att gemensamt hoppa inne i hissen, vars säkerhetsannordningar löste ut och stannade. Detta kände man förstås inte så väl till i bågskyttekretsar. Vid en tävling på idrottsplatsen Blåport (Karlskrona) var det en journalist som undrade vem jag var och fick då till svar av en åskådare, som var en gammal studiekamrat, att jag kallades "Hissen" och så var det igång".

Tävlingen i Björnstorp utanför Lund 1951.

forts. på nästa sida...

Guldskräck

Våren 1952 var en hiskelig tid! Då gick det uruselt på varenda tävling, kom jag inte sist då kom jag näst sist. Jag hade drabbats av guldskräck. Det året kunde man i samma resultatlista se min namne, som för övrigt var ordförande i Sölvesborgs BK, stå överst som etta medan jag återfanns på sista plats. Så pågick det i ungefär tio tävlingar. I början av juni slutade jag tävla, berättar Bertil. För att lösa problemet ställde jag en butt på 5 meter i trädgården och där sköt jag på gamla spelkort ca: 20 minuter morgon, middag och kväll i ungefär ca: 10 veckor. Mot slutet, säger Bertil, märkte jag att säkerheten i skjutningen hade ökat avsevärt, guldskräcken var under kontroll.

Vi skulle ha DM (2 dagar, 90,70,50 m samt 50,35,25 m) i Sölvesborg och kvällen innan sköt jag in avstånden. Då sköts alla DM på samma dag och mitt resultat var det femte bästa i landet, detta var tror jag i september 1952. Jag vann DM:et med ca: 200p till godo på tvåan (Gunnar Melander) och efter det

gick det bara uppåt. Jag tror att den alldeles övervägande orsaken till förbättringen var att jag inte slutade med träningen på 5-10m för tidigt.

Till sjöss

Från den dagen och hela 50-talet igenom var Bertils bågskyttekarriär kantad av framgångar.

I slutet av 52 gick han till sjöss som elektriker på MS Silvergate och det bar iväg till USA. Bågen var förstås med och en och annan tävling blev det också, bland annat en i utkanten av Los Angeles där alla, förutom Hissen, sköt med träbågar, han slutade sjua.

På pallen med Deutgen

Bertil är nog den ende nu levande bågskytten som delat prispallen med legendaren Hans Deutgen. Det var vid SM 1953 i Norrköping där Bertil efter 90 metern låg på 65:e plats. Ett väldigt avancemang tog vid och när tävlingen var till ända hade han tagit sig upp på en slutlig 14:e plats.

Men det roliga i sammanhanget var att det på den tiden delades ut medaljer på långhåll och korthåll och Bertil lyckades komma tvåa på korthåll (50, 35 och 25m). Således fick han beträda pallen tillsammans med Deutgen som kom 3:a (i sitt sista SM) men vem vann då? Jo det gjorde Verner Rogsmar från Ljungsbro.

Bara blyertstreck

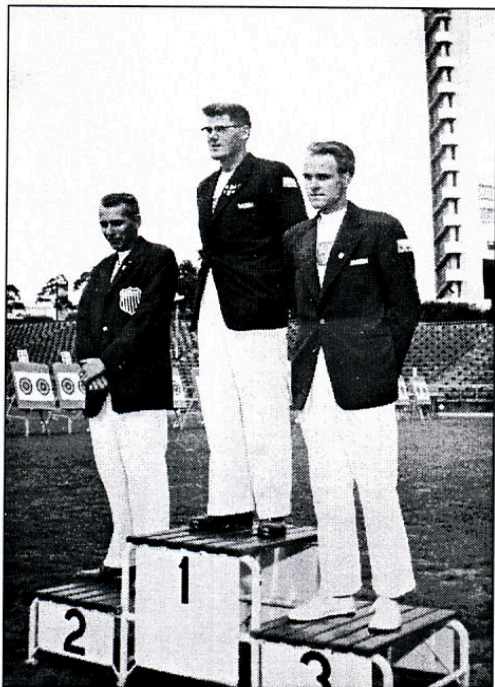
På den tiden, berättar Bertil, bestod siktet av en vit tejp på vilken vi gjorde blyertsstreck för varje avstånd, någon riktpinne fick man inte ha! 1954 gick jag över svenska rekordet på 35 m, likaså vid tvådagarsuttagningen till NM i Köpenhamn.

Uttagningen gick i Huskvarna, jag var bara 23 år och som lärling hade jag jättedåligt med pengar. För att komma till tävlingen liftade jag med bekantas (Långe pellas Gunnar) långtradare och längs gamla vägen till Huskvarna, i backen vid Gisebo, fanns en långtradarmack

(Sven i Gisebo) med logi och världens bästa mackor. Där sov jag natten innan. Jag blev till slut uttagen, säger Bertil, men på 90 metern kunde det ha slutat illa. Då var det mycket bra att skjuta runt 20 poäng per serie men som sagt på den inledande 90-metern sköt jag plötsligt två bra och en jättehög pil och så höll det på i flera serier. Jag kunde skjuta 9,9,3 eller 8,7,3 och så vidare. Det visade sig att jag nöp om nocken så pilarna reste sig och lade sig på en fals en cm över pilhyllan, en kille bredvid såg vad som hände men han fick inget säga. Nåväl. På kvällen hjälpte Hasse Svensson mig att hitta logi för

Blyertsträck markerade avstånden

Robert (Bob) Rode USA, Nils Månen Andersson, Bertil Olsson

natten. Hasse hade på kvällen fullt upp med att prata ner mina uppstressade nerver.

Nordisk mästare

Vid NM var jag i kanonform. Jag var inte sämre än 3:a på något avstånd. På skjutlinjen fanns bland andra världsmästarna Bror Lundgren och Einar Tanghoelbeck, en kommande världsmästare fanns de också i Nils Månen Andersson. Bror var unik han blev nordisk mästare och världsmästare samma år men han blev aldrig svensk mästare. Efter tävlingen fick jag tunghäfta (blev kallad Musslan i tidningsreferat dagen efter) i dansk radio när Ekot skulle intervjua.

På hemvägen utspelar sig följande. Efter tävlingen blev det bankett något som jag inte räknat med att få vara med på. Vilket resulterade i att sista tåget hade gått när jag väl anlände till stationen i Malmö. Jag hade så dåligt med pengar att jag var

tvungen att ta mig hem. Då gick jag bort till Sydsvenska Dagbladets tryckeri som förstås var låst men jag hoppade ner i ett trotoarfönster och frågade om jag fick komma in. Det gick bra och vi snackade lite, dom höll precis på att trycka tidningen med min bild på och då pekade jag på bilden och sade att det där är jag. Det hela löste sig så att jag fick åka med tidningsbilen till Kristianstad. Väl där vad det bara tre mil kvar, jag började gå längs vägen när en bil stannar, det är Sten Ragnar Olsson som är på väg hem efter att ha varit och hämtat reserdelar till bilen. Han var inte bågskytte då men han blev det.

VM-55

Framgångarna fortsatte och Bertil blev 3:a på VM i Helsingfors och inte nog med det, två av Deutgens gamla världsrekord slogs också, på korthållet och på 35 m. Jag minns att den svenske landslagsledaren sade till mig inför sista serien den fjärde tävlingsdagen att skjut du 27 poäng tangerar du Världsrekordet, jag hade så långt legat på 24p i snitt, jag sköt 29p. Jag vann på att jag hade fler tiar än Månen.

Annars hade vi samma poäng, då vi tyckte att vi var lika duktiga delade vi medaljen i en guld och en silverdel. Det blev också världsrekord på 35m och i lag på korthåll. Blev vidare det året 1:a på inofficiella tavel-EM i Warzawa och 1:a på tavel-SM 55 i Borås.

Inga-Lisa

Min fru Inga-Lisa träffade jag 1953 på första innedansen i Valje. Vi gifte oss hösten 1955 och hösten 1957 började jag utbilda mig inom elektronik i flygvapnets

Hissen och Månen delade sina medaljer och satte ihop dem till en.

regi. 1959 flyttade vi till Kallinge norr om Ronneby för att jag blev anställd som yrkeslärare inom elektronik och där bor vi fortfarande.

Sista pilen

Under 60-talet var han inte helt överksam. 1:a individuellt på Fält-SM 1963 och vid Jakt-SM 1968 (även om han då var tämligen otippad). I övrigt blev han individuell 5:a vid NM 1960, 4:a i lag på VM 1961 och 3:a i lag på VM 1963. Förutom det hann han med att bli tvåa på SM hela fyra gånger.

1971 lade jag bågen på hyllan, fortsätter Bertil och avlossade inte en pil förrän tjugo år senare. **Hur kom det sig att du började igen?** Det var egentligen min frus förtjänst, säger Bertil och tittar på Inga-Lisa över kaffekoppen. En silversmed på hennes jobb hade köpt en compoundbåge och han undrade om det fanns något ställe man kunde skjuta på. Inga-Lisa berättade om bågskyttebanan och föreslog att vi kunde träffas där. Precis när jag skulle åka sade Inga-Lisa, varför tar du inte med dig bågen? Jag letade upp min

forts. på nästa sida...

gamla Root-båge (den var då 33 år gammal) och åkte dit men han hade varit så otålig att han åkt dit tidigare och redan fått hjälp när jag anlände. Jag började skjuta lite själv och därefter bestämde jag mig för att ge bågskytten en chans till. Jag tränade mycket (fem gånger i veckan), berättar Bertil, det tog 14 månader innan jag sköt min första tävling. (Jag sköt ett svenskt rekord på 50 meter 122cm tapet som fortfarande gäller 332p i HF60) Egon Strömberg blev tvåa (svensk mästare året innan). Efter tävlingen kommenterade han "det var väl ingen konst för dig Bertil du har ju glömt hur svårt det är". Egon blev sedan svensk mästare utomhus i Karlstad.

Bertil var också initiativtagare till utmärkelsen Stora grabbars märke, själv har han nummer 7 och Emil Heilborn nummer 1.

Pensionären

Inte heller som pensionär har "latsidan" dykt upp. Mellan åren 92 och 01 har han vunnit inte mindre än 19 (nitton) SM-guld, 10 silver och 3 brons. Som 71-

åring lanserar han nu sin egentillverkade båge med det passande namnet Variable, som den fått för att den kan skjutas både av höger- och vänsterskyttar.

Webbsidan

På senare tid, innan han började utveckla den nya svenska bågen, jobbade han hårt med att på en webbsida samla bilder och fakta kring alla våra gamla bågskyttar. Sidan börjar 1929 med Jane (Johanna Lovisa) Thunberg som det året vann det första svenska officiella SM:et vilket också Eric von Rosen gjorde. Det fortsätter sedan med alla våra stora legendarer och mer eller mindre kända bågskyttar. Emil Heilborn, Ina Catani, Hans Deutgen, Ragnhild "Raggen" Windahl (7 SM-guld mellan åren 49-55 samt 3 VM-silver och 2 VM-brons) Henry och Tina Kjellson, Sigrid Johansson och många, många fler. Adressen ? Skriv "http://clix.to/hissen" så kommer du rätt.

Drivkraften

Vad är det som drivit dig? För det första att det varit roligt, jag är en tävlingsmänniska som gillar att göra mitt bästa. Den tekniska aspekten av bågskytten har lockat mig eftersom jag är väldigt tekniskt intresserad (Jag var en av dom första som experimenterade med stabbar).

Hur är du som person? Jag har kort stubin, säger Bertil men aldrig långsint, tycker om att vara väl förberedd, gillar att analysera men inte när jag tävlar.

Vad är det som gör en bra bågskytt?

Bertil i skjuttagen.

Tron på sig själv, säger Bertil bestämt. Att gärna lyssna på andras idéer och se om de passar dig, träna metodiskt i en tävlingslik situation, inte rädd att experimentera med en sak i taget. Träna mellan 5-7 timmar i veckan utspjutt över flera dagar, inget "trams" då lär man bara hjärnan att ett dåligt skott är bra.

Bertil vet vad han talar om, det är över 50 års erfarenhet.

En fråga som ofta dyker upp är, var det bättre förr...nå, var det bättre? Idag är den vanliga skyttens prestationer i jämförelse ungefär som då, medan dagens toppskyttar är betydligt mer överlägsna, där tror jag att sporten har vunnit. Då fanns inga sikten eller stabbar, det var förstås lite billigare men alla hade ungefär samma utrustning. Det har "spetsat till sig" och blivit för allvarligt.

Idag tävlar vi på andra sätt, synd att FITA-ronden tagits bort vid SM. Matcher och finaler tycker

Bertil som frilansande pressfotograf.

jag inte är lämpliga vid SM-tävlingar. Jag har pratat med många skyttar och tankarna går mot att den som vinner grunden kallas för svenska mästare medan man mot man tävlingen kallas för ett swedish open, avslutar Bertil Hissen Olsson, en av våra största bågskyttar.

Gamla jakttapeter, lägg märke till katten och poänzonerna!

FAKTA

Namn: Bertil Olsson
Född: 1931 i Sölvesborg
Ålder: 71 år.
Familj: Min fru Inga-Lisa och två söner Stefan och Martin.
Största merit: 1:a NM -54. Korthållssegern vid VM-55, satte tre världsrekord.
 1:a på inofficiella EM -55, 1:a på SM -55, 1: på jakt SM -63 och -68.
Fritid: Fotografering. Jobbade i ungdomen en tid som frilansande pressfotograf.
 Åka omkring med husbilen och snickra på huset och hjälpa min fru i trädgården.
Utrustning: Den egentillverkade Variable.
Pilar: ACE 520.

Bertil Hissen Olsson

